

VEČERNI LIST

Cena za celo leto . K 60.— za pol leta . K 30.—
 četrt leta . K 15.— na mesec . K 5.—
 Uradništvo in upravnilstvo: Kopitarjeva ulica štov. 6.
 Telefon štov. 50.

NEODVISEN DNEVNIK

inzerati: Enostolpna petstovica (72 mm široka in 3 mm
 visoka ali nje prostor) za enkrat po K 120.—
 Poslano: Enostolpna petstovica K 1.—, — izhaja vsak
 dan, izven 31 nedelje in praznikov, ob 2. uri popoldne

Kaj bo s podonavsko zvezo?

LDU Berlin, dne 25. maja. (DunKU).
 »Deutsche Allgemeine Zeitung« doznava iz
 Curiha: »Corriere della Sera« odgovarja
 danes na izvajanja pariških listov, ki so
 njegovo opetovano ostro kritiko franco-
 ske politike vzeli v zlo ter poizkušali za-
 vrniti italijanski nacionalizem v gotove
 meje. »Corriere della Sera« vztraja na tem,
 da mir, ki so ga osnovali v Parizu, ni po-
 voljen niti za Francijo niti za Evropo in
 le ogroža simpatije do Francije. »Corriere
 della Sera« hvaležno pozdravlja zagotovi-
 lo »Tempsa«, da Francija ne misli na usta-
 novitev podonavske zveze, vendar pa je

čudno, da je francoski list čakal s to iz-
 javo toliko časa. Ako hoče Francija doka-
 zati svoje prijateljstvo napram Italiji, te-
 daj more dopustiti pridružitve Avstrije
 Nemčiji in opustiti politiko, ki stremi ve-
 dno le samo za tem, oslabšati svoje so-
 sede.

LDU Amsterdam, 25. maja. (DunKU).
 Pariški dopisnik »Daily News« poroča
 svojemu listu dne 22. t. m.: V krogih kon-
 ferenc, zlasti med Francozi, narašča pre-
 pričanje, da se mora pogodba podvreči
 znatnim izpremembam, preden bo možno
 govoriti o končnem podpisu.

Čehoslovaške-poljske meje.

LDU Moravska Ostrova, 25. maja.
 (ČTU) »Moravsko-Slezski Dennik« poro-
 ča: Francoske vesti prinašajo podrobnosti,
 ki se tičejo meja češke in poljske države.
 Po teh vesteh pripade del Pruske Šlezije
 poljski državi. Nikdar v zgodovini se niso
 prepirali Čehi in Poljaki za ta kraj. Polja-
 ki nimajo niti jezikovnih, niti zgodovini-

skih, niti gospodarskih pravic do tega
 ozemlja. Poljski državi pripade baje Bohu-
 min in šest rogov karvinskega in ostrov-
 skega okrožja. Po drugih virih dobe Po-
 ljaki železniško progo Bohumin-Jablonka
 s Tešinom, dalje Ostrovo in v kritje želez-
 nice 16 vasi, ki leže ob tej progi.

Galicija pod nadzorstvom Čehoslovakov.

LDU Moravska Ostrova, 25. maja.
 (ČTU) »Gazeta Polska« prinaša iz Pariza
 senzacijsko poročilo, da kurzira v tamoš-
 njih političnih krogih vest, da so prejeli
 Čehi v imenu zveze narodov mandat za
 upravo Galicije. Čeprav ta vest ni povsem
 avtentična, potrjuje list, da se v ententnih
 krogih zelo bavijo z načinom in obliko re-
 šitve poljsko-ukrajinskega konflikta. Drugi

listi poročajo, da skušajo čehoslovaški de-
 legati v Parizu čehoslovaški republiki za-
 gotoviti naftne in petrolejske okoliše v
 Galiciji. Ukrajinci so z ozirom na poljsko
 ofenzivo trenutno pripravljeni naftno
 ozemlje prepustiti Čehoslovakom. Češko
 vojaštvo naj bi bilo zasedlo to ozemlje na
 svojem pridiranju preko Uzsoka, ali Po-
 ljaki so jih prehiteli.

Francosko-italijanska zveza.

LDU Lyon, 26. maja. (Brezlično.) Po-
 vodom četrte obletnice, ko je Italija vstopi-
 la v svetovno vojsko, je v petek, dne 23.
 t. m. več poslancev v zbornici predložilo
 nastopno izjavo: »Zbornica se veseli, da
 more praznovati zmago alijancev četrto
 obletnico, odkar je stopila Italija v vojsko
 ter porabi to priliko, da ugotovi absolutno
 vzajemnost obeh narodov in nju voljo
 ostati nerazdružljivo združenima v pravič-

nem in trajnem miru.« Nato je komentiral
 to izjavo z nekoliko besedami Emile Con-
 stant poslanec iz Gironde, ki je duševni
 oče te manifestacije, na kar je Barthou
 prebral nastopno poročilo, ki ga priobči-
 mo v ekscerptu, naslovljeno na komisijo
 za zunanje stvari: Zbornica izraža v tej
 seji čustva naroda napram svoji latinski
 sestri, ki je v teku petih let podala toliko
 dokazov solidnosti, odkritosrčnosti in po-

Kako je.

Nobena stvar na svetu ni lažja ko za-
 bavljanje. Zato tudi ni nobeno rokodelstvo
 tako razširjeno ko rokodelstvo zabavlja-
 čev. In nobena umetnost ne privablja to-
 liko občinstva ko zabavljanje. Zabavljanje
 rado posluša staro in mlado in kima zra-
 ven. To nepošteno rokodelstvo je doseglo
 pri nas pred nekaj časa svoj vrhunec. Ne
 zoper vladne odredbe, ampak zoper dr-
 žavo so zabavljali. Namen je bil prozoren
 in jasno je bilo pametnemu človeku, da
 tiči za tem zabavljanjem plačana propa-
 ganda od nemške in laške strani. Sedaj
 je to zabavljanje umolknilo. Ne dvomimo
 pa, da se zopet prične.

Dejstvo, da mora tudi zabavljanje
 proti državi utihniti, kaže, da to nezado-
 voljstvo, ki se pojavlja od časa do časa
 pri nas, ni pristno. Umetno in importirano
 blago je, namenjeno, da nas napravi ne-
 škodljive in nemško-laškimi imperialistom
 lažje dostopne. Danes se po Ljubljani n.
 pr. zopet malo zabavlja. Nasprotno, vse-
 povsod čuješ hvalo, da je dobro preskrb-
 ljeno za nas, da imamo dovolj dobre hra-
 ne, da bo kmalu še dovolj obleke in vse
 bo v redu. Danes pomilujejo naši ljudje
 Nemce v Avstriji, ki stradajo, ker jim
 Nemška Avstrija ne more nuditi tega, kar
 nudi svojim državljanom Jugoslavija. Tako
 je danes. Toda prav nič ne dvomimo, da
 se morda že jutri zopet začne staro za-
 bavljanje. Ljudje namreč hitro živijo in še
 bolj hitro pozabljajo. Kako malokdo se še
 zaveda, da je pred dobrim pol letom ho-
 dil okrog s stisnjnim jermenom ter »pre-
 bavljala« knjigoveškemu lepilo podobno
 materijo, ki so jo c. kr. uradno nazivali
 vojni kruh. Danes pa tak-le patrijot, ki mu
 sedaj v resnici ničesar ne manjka, sedi v
 oštariji ob vinu ali pivu, pečenki in žem-
 ljicah ter kolne, ker žemlje niso več po 2
 krajcarja, kakor so bile v Avstriji. Med-
 tem pa delavsko in sploh revnejše ljudstvo
 pridno in mirno dela, ker se zaveda, da
 edina možnost za izboljšanje našega de-
 narja je naše delo. Če hočemo izboljšati
 svojo valuto, imamo za to edino sredstvo
 — neumorno delo, proizvajanje. Vsak pa
 naj se zaveda, da je ni države, ki bi bila
 tako sposobna za gospodarski razvoj, ko
 ravno naša Jugoslavija!

guma. Italija ni iskala za časa svoje intervencije lahke ure. Francija ne pozabi okolnosti in tudi ne obsega njene sopomoči. Ona hoče za svojo zaveznico pravičen mir, zakonit mir, ki jo naj ščiti proti povratku brutalne sile. Nobeno nasprotstvo interesov ne bo ločilo aliance med Italijo in Francijo.

LDU Lyon, 25. maja. (Brezžično.) Pri seji francoske poslanske zbornice, kjer je bila znana manifestacija za Italijo, je izjavil francoski minister za mornarico, George Leygues v imenu vlade: Vlada se pridružuje iz vsega srca čustvom, ki jih izražajo resolucijski predlog Mr. Emila Constanta in poročilo Mr. Louisa Barthoua. Pridružuje se brez pridržka počaščenju Italije, ki ga namerava izraziti zbornica s soglasnim sklepom. Težke borbe za najplemenitejšo stvar, ki smo jih dobojevali roko v roki, so še bolj ojačile med obema

narodoma vezi, katere je rodilo starodavno prijateljstvo in plemenska sorodnost. Svojčas je dejal Mr. Salandra, da Italija ne more zanemarjati svojega ugleda in ostati brez varščin v trenutku, ko nastopa zgodovina odločilno fazo. S tem je izrazil zelo globoke misli, ki jih bo zgodovina potrdila. Francija ne bo mogla nikoli pozabiti tega, kar je storila Italija. — Nato je zbornica vzklikoma sprejela predlog v omenjeni manifestaciji. Enaka proslava Italije je bila isti dan tudi v franvoskem senatu.

LDU Lyon, 25. maja. (Brezžično.) »Matin« piše: Iz dosedanje zveze med Italijo in Francijo se mora roditi tesna alianca, za katero je ustvarilo podlago zavezništvo v vojni. Mnogi deli Evrope so še pozorišče krvavih bojov in pojavljajo se zagonetni problemi, ki po vsej pravici vznemirjajo državnike.

Italijanski socialisti proti nasilnemu miru.

LDU Berlin, 25. maja. (Dun. KU) »Berliner Tageblatt« poroča iz Lugana: V Milanu je bilo veličastno protestno zborovanje proti nasilnemu miru. Neki socialistični poslanec se je v svojem govoru izrazil:

»Vest vesolnega sveta se upira pogodbi.« Izdajatelj »Avantija« ožigosa dejstvo, da se ravno demokratični narodi najbolj odkljujejo z ropstvom dežela.

Kdo bo plačal vojne dolgove Avstro-ogrske.

LDU St. Gremain, 25. maja. (Dun. KU) Iz poročil pariškega časopisja je čimdalje jasneje razvidno, da je glavni vzrok zakasnitve pri izročitvi mirovni pogojev iskati v težkočah, ki jih povzroča rešitev avstrijskih finančnih vprašanj. Sedaj hočejo vprašati »dediče«, preden predložijo pogodbo nemško-avstrijskim delegatom. Listi doznajajo: Vprašanje o razdelitvi predvojnega dolga povzroča primeroma majhne tež-

koče, ker se strinjajo vsi zastopniki v tem, da se izvede razdelitev po načelu davčnega plačevanja stari državi. Mnogo težavnejša je rešitev vprašanja vojnega dolga, ker se zastopniki osvobodnih dežel branijo, prispevati za vojno, ki jim je bila vsiljena. »Matin« pripominja, da bodo glede tega vprašanja zaslišali dr. Kramara, ki je bil 17 let predsednik proračunske komisije avstrijske zbornice.

Narodno predstavništvo.

(Posebno poročilo »Večernemu listu«.)

Belgrad, 25. maja. Včerajšnja sejo narodnega predstavništva je otvoril podpredsednik dr. Ribač ob 15:40. Prisotni so bili vsi ministri. Zapisnik zadnje seje se je odobril brez izprememb, nakar je tajnik Bojanović prečital nekatere prošnje, ki se odstopijo odboru za prošnje in pritožbe. Poslancu Štefaniku se je dovolil 3 mesečni dopust. Prečitale so se nekatere interpelacije, med njimi interpelacija dr. Milana Sekulića (socialista) na vojnega ministra. Predsednik sporoči, da je umrl posl. Vladimir Žujevič. — Posl. Vukisevič je stavil vprašanje na ministra za prehrano o aprovizaciji nekaterih krajev v Srbiji. Zahteva, naj se nudi pomoč vsem okrajem brez razlike. — Odgovarjal je minister dr. Korošec in navajal številke o razdelitvi živeža. — Posl. Juraj Binkini je stavil vprašanje na ministra za zunanje stvari o žalostnem stanju, v katerem se nahaja vsa Dalmacija, zlasti pa Zader. — Min. predsednik Protić izjavlja, da iz razumljivih vzrokov ne more dati odgovora. Na vsak način

skuša vlada olajšati položaj ljudstva v okupiranem ozemlju. — Posl. dr. Ribač prečita brzojavko, poslano narodnemu predstavništvu iz Splita, proti italijanskemu nasilstvu in zahtevajo ujedinenje z Jugoslavijo. (Navdušeno ploskanje.)

Posl. dr. Vladimir Corović je stavil vprašanje na ministrstvo, zakaj je prestolonaslednik Aleksander sprejel v avdijenci Šerifa Arnautovića, ki stoji od l. 1912. na čelu protisrbske politike in ki je od početka balkanske vojne v svojem listu »Zeman« napadal in nazival našega kralja opankarjem. Vpraša ministrskega predsednika, kdo nosi odgovornost za avdijenco. — Min. predsednik Protić izjavlja, da morajo po njegovem mnenju biti kraljeva vrata odprta vsem, samo ne ljudem, ki ne morejo sedeti v dostojni družbi.

Preide se na dnevni red: Glasovanje o poročilu verifikacijskega odbora za razveljavljenje mandata posl. Cirковиća. Glasovalo je 160 poslancev, 99 za, a 61 proti. Narodni klub se je od-

stranil od glasovanja, a od Jugoslovanskega kluba je glasovala prva polovica proti razveljavljanju mandata, a druga polovica za razveljavljanje. Socialisti in radikalci so glasovali proti razveljavljanju.

Nato so se rešile nekatere interpelacije, nakar se je seja zaključila. Prihodnja seja v torek.

Zastopniki deželne vlade prevzamejo falsko elektrarno.

(Posebno poročilo »Večernemu listu«.)

Maribor, 26. maja. Danes dopoldne se pripeljejo v Maribor zastopniki ljubljanske deželne vlade z drugimi merodajnimi činitelji, da prevzamejo, oziroma da si ogledajo veliko elektrarno na Fali. V komisiji so tudi general Maister, okrajni glavar Lajnsič, vladni komisar dr. Pfeifer in drugi.

Boji pri Dravogradu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

Vuzenica, 26. maja. Včeraj so Nemci s strojnimi obstreljevali naše postojanke med Trhenjami in Spodnjim Dravogradom. Naši so krepko odgovarjali. O posebnih važnostih se ne poroča.

Srbska kulturna organizacija v Bosni.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

in Sarajevo, 26. maja. Po petih letih je srbsko kulturno društvo »Prosvjeta« priredilo zopet veliko zabavo, ki so jo posetili zastopniki vseh hrvatskih društev, vojvoda Štefanović, člani vlade in številno občinstvo.

Vojaška živina za kmetovalce.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

in Belgrad, 26. maja. Izdana je naredba na vsa vojaška poveljstva, ki razpolagajo z zadostnim številom živine, naj jo dajo na razpolago našim kmetom v svrhu obdelovanja polja. Kmetje, ki so oddaljeni od vojaških poveljstev nad 10 kilometrov, morajo prinesiti potrdilo oblasti, da jim je pomoč potrebna in da so v stanu prehranjevati živino in vojake ter plačati vladi 1 dinar dnevne odškodnine.

Avstrijski Lloyd.

LDU Lyon, 25. maja. (Brezžično.) Avstrijski Lloyd, ustanovljen leta 1836, je imel koncem leta 1913 glavnice 28 milijonov kron in 30 milijonov obligacij ter 17 milijonov v rezervi. Z ozirom na dejstvo, da je večina akcij tega podjetja v italijanskih rokah, postane to društvo veliko italijansko podjetje. — Neki italijanski bančni konsorcij je izsilil iz posesti inozemskih podjetij 120.000 delnic paroplovnega društva »Avstro Americana«.

Oboroževanje v Hercegovini.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Sarajevo, 26. maja. Vsled posredovanja »Hrvatske narodne zajednice« je dovolil predsednik vlade Šola, da se oborože v vzhodni Hercegovini moški v

svrhu obrambe proti razbojniškim napadom in varstva živine. V posameznih krajih se popisuje potrebno orožje.

Uvoz blaga v Jugoslavijo iz Nemške Avstrije.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Zagreb, 26. maja. Na podlagi konpenzacijskega dogovora z Nemško Avstrijo je dovoljen uvoz blaga v vrednosti

82 milijonov za celo kraljestvo SHS. Od te količine odpade na Hrvatsko 20 milijonov kron.

Duhovniki ne smejo v državno službo.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 26. maja. Minister za verske stvari je zahteval pri vseh ostalih ministrstvih, naj ne sprejemajo s svojih resorhtih v nobeno državno službo duhovnikov in bogoslovcev z dovršenimi študijami katerekoli veroizpovedi.

Proti pamfletom.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 26. maja. Izdana je naredba, ki najstrožje prepoveduje razširjanje pamfletov. Kršitelji te naredbe bodo kaznovani najstrožje.

Rekvizicije zgradb in stanovanj.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Belgrad, 26. maja. Izšla je naredba, ki pooblašča ministra za notranje stvari, da mora izvrševati rekvizicije zgradb in stanovanj v interesu države. Rekvizije mora naknadno potrditi ministrski svet.

Demisija Hrvatov v občinskem svetu v Sarajevu.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Sarajevo, 26. maja. Hrvatski člani mestnega odbora so demisijonirali radi raznih nesoglasij. Pričakuje se pojasnila, kaj je dovedlo hrvatske občinske svetnike do tega koraka.

Nepotrjeni mandati Hrvatske narodne zajednice.

Posebno poročilo »Večernemu listu«.

m Zagreb, 26. maja. »Jutranji List« poroča iz Sarajeva, da niso bili verificirani mandati zastopnikov Hrvatske narodne zajednice Jankovića, Cankarja in dr. Mandića.

Delo mirovne konference.

LDU Lyon, 25. maja. (Brezžično.) Četvorica vladnih načelnikov je imela v soboto dopoldne sejo, v kateri je proučevala gospodarske določbe pogodbe z Avstrijo. Nadalje so ugotovili končno besedilo odgovora na pismo, ki ga je odposlal grof Brockdorff-Rantzau glede saarske kotline. — Po »Tempsu« vstraja ta spomenica na gospodarskih in političnih določbah, ki so bile sprejete v dogovor glede režima v saarskem okolišu. Samo eno točko so izpremenili; le ta se tiče načina plačevanja v zlatu, ki bi ga eventualno morala izvršiti Nemčija za one dele rudnikov, ki bi jih po poteku petnajstih let zopet odkupili. Svet petih ministrov za zunanje stvari se je sestal v soboto popoldne, da se posvetuje o nastopnih vprašanjih: Proučitev gotovih financijelnih odredb, ki naj se sprejmejo v mirovni dogovor z Avstro-Ogrsko, nadalje glede operacij nemških čet na Litvanskem, glede kontrole trgovske paroplovbe v Severni Rusiji id. V soboto dopoldne se je sestal odsek za verifikacije pooblastil, da prouči pooblastila, ki jih je prinesel predsednik avstrijske delegacije državni kancelar dr. Renner.

Angleški uvoz v Nemčijo.

LDU London, 24. maja. (DKU) Reuterjev urad poroča: Na podstavi zadnjih olajšav bukadnih odredb se je sklenilo, pooblastiti tvrdke v Veliki Britaniji, da v obsegu mesečnih količin, ki so bile zagotovljene po Bruxellškem dogovoru izvažajo letom nevtralnih in aliiranih dežel živila v Nemčijo.

Poljaki proti Ukrajinem.

LDU Berlin, 25. maja. (DUK) »Berliner Allgemeine Zeitung« poroča iz Haaga: Upiranje Poljakov proti premirju, ki ga zahteva svet četvorice, in proti opustitvi nadaljnjega prodiranja proti Ukrajinem, dozoreva do konflikta.

Barzilai ni umrl.

LDU Amsterdam, 24. maja. (DKU) Reuter popravlja, da ni umrl Barzilai, temveč njegova mati.

Italijanska propaganda v Dalmaciji.

LDU Split, 24. maja. »Jadran« poroča: Te dni so ustanovili Italijani v Rogoznici ljudsko šolo in namestili italijanskega učitelja. Otroci, kakor da bi bili dogovorjeni, niso hoteli obiskovati šole. Da pridobijo otroke, so Italijani osnovali šolsko kuhinjo in obljubili dajati zastoj kosilo in večerjo vsakemu otroku, ki pohaja italijansko šolo. Videvši, da to sredstvo ne koristi, so pričeli pretiti staršem z aretacijami in internacijami. Nekaj staršev je, ali vsled bojazni ali vsled gladu, res jelo pošiljati otroke v italijansko šolo. Takoj prvi dan je učitelj velel deci, da, kdor je Jugoslovan, naj dvigne roko. Vsi otroci so dvignili roke. Nato jih je učitelj začel posovati. Ukazal jim je, da ga morajo na cesti pozdravljati z »Buon giorno« in »Buona sera«. Deca je učitelju prvi dan pokazala, da je jugoslovanska in zavedna.

Nemška mirovna pogodba.

LDU Saint Germain, 25. maja. (Dun KU). Listi poročajo: Za izročitev mirovne pogodbe nemški delegaciji se dosedaj še ni mogel ugotoviti dan, ker so še nedognana razna teritorijalna, vojaška in gospodarska vprašanja.

LDU Versailles, 24. maja. (Brezžično.) Grof Brockdorff-Rantzau se je dopoldne povrnil v Versailles. Nemški protipredlogi bodo obsegali debelo knjigo, za katere proučitev se bo potrebovalo pet do šest dni. Domneva se, da bo mirovna pogodba podpisana med desetim in petnajstim junijem.

Izpremembe v italijanski delegaciji.

LDU Lyon, 25. maja. (Brezžično.) V sestavi italijanske delegacije je nastopila izprememba. Salandro je nadomestil Crespi in Marchesa Salvago Raggijsa Marchese Imperiali.

Romunske meje.

LDU Lyon, 24. maja. (Brezžično.) Svet petorice je v soboto določil romunsko mejo v Banatu in v Bukovini.

Boji na Ogrskem.

LDU Budimpešta, 25. maja. (DKU) OKU poroča: Sovražnik se v neredu umika proti Sajo-Szent-Peter, Szikszu in Tisza-Löku, preganjan po naših zmagovitih četah. Dne 23. maja so češke in romunske čete v naglici združene v okolici Miškolca z veliko navdušenostjo napadle. Boj je trajal ves dan 23. maja in dopoldne 24. maja z veliko ljutostjo. Izgube sovražnikov so jako velike. Pehotni polk št. 81, sestojec iz Romunov in sedmograških Romunov, je bil malone popolnoma uničen in le majhen del se je mogel umakniti. Pri

Širite »Večerni list«

Putniku so zavrnila naši oddelki sovražnika čez gorovje Bük in dospele do doline Salga in Rime. Drugod na fronti položaji ni izpremenjen.

Iz pokrajine.

k Iz predsedstva deželne vlade. Prihodnjih 14 dni podpredsednik deželne vlade za Slovenijo dr. Gregor Žerjav zaradi preobremenjenosti z drugimi posli ne bo sprejemal nobenih osebnih intervencij in obiskov. Kdor ima kako željo, naj jo pisмено sporoči na naslov podpredsednika. Nečeloma naj se vsakdo obrača v vseh stvareh na resortne pooblaščenice, pri čemer se posebno opozarja na to, da je za rezelitev premoga in v okviru predpisov ministrstva pristojen oddelek za razdelitev premoga, vodja gospod Hayne, ki je podrejen posebni komisiji, kateri načeljuje gospod Pirnat. Vse druge stvari, ki se tičejo premožnikov v Sloveniji, rešuje za vladno urad za nadzorstvo montanskih obratov, Stari trg 11 a načelnik g. Mohor Pirnat; vse sekvestracije sploh nadzorstvo obratov opravlja oddelek za trgovino in obrt, Deželni dvorec, načelnik dr. Marn. Nadzorstvo veleposestev opravlja poverjenišтво za agrarno reformo, načelnik dr. Lukan. Izvoznice in uvoznice izdaja belgrajska centralna uprava, načelnik dr. Slokar, po posredovanju podružnice v Ljubljani, Turjaški trg.

k Izvedeli smo, da se nekateri vojaki, ki so se pri zadnjih bojih na Koroškem porazgubili od svojih čet, bojijo vrniti se k letem, iz strahu, da jih bodo sodili po prekem sodu. Kakor smo poizvedeli iz merodajnih progov, se oni vojaki ne bodo sodili po prekem sodu, ki so se vrnili k svojim četam, preden se pri teh preki sod uveljavi.

k Svarilo. Deželna vlada razglasa: Že dlje časa poskušajo razni interesi, ki so sovražni inozemci ali njih slamnati možje odprodajati pod vsemožnimi krinkami svoje premoženje, ki se nahaja v našem področju, našim državljanom. Pri tem se mnogokrat zavajajo dobri narodni ljudje, da kupijo cela tuja imetja ali dežele in s tem omogočijo tujcem, da denar odnesejo v tujino. Po načrtu mirovne pogodbe, ki je sprejet od aliiranih držav in njihovih zaveznic, je pridržano vsem vladam teh velemoči in držav, da zadrže in likvidirajo vse imetje, pravice in interese, ki so jih posedovali na njim odstopljenem ozemlju nemško-avstrijski (madjarski) državljani 1. novembra 1918. Iz tega jasno sledi, da transakcije po tem datumu niso za državo obvezne. Lahko se zgodi, da pridejo kupci v silne neprilike in bodo morali plačano kupnino zahtevati od kupcev nazaj. Svari se torej vsakdo, da nakupuje premoženje tujcev izven rednega likvidacijskega postopanja, ki bo uvedeno. To velja zlasti tudi za nakup delnic, prioritet od sovražnih tujcev. Istočasno se svari pred vsako prenačlenjeno prodajo naših imetij v sovražnem inozemstvu, kajti po načrtu mirovne pogodbe z Nemško Avstrijo in Madžarsko bo tudi to vprašanje uredila v prid našim državljanom. V Ljubljani, dne 24.

maja 1919. Predsedstvo deželne vlade za Slovenijo, Dr. Žerjav m. p.

k Sekanje v gozdih, ki padejo pod agrarno reformo. V mnogih krajih se je zgodilo in se še dogaja, da kmetje hodijo v gozde, ki padejo pod agrarno reformo, in tamkaj jemljejo drva in celo sekajo. Deloma se to vrši z zlobnim namenom, deloma so pa med njimi tudi taki, ki res mislijo, da imajo sedaj pravico hoditi v večje gozde po les, ker bodo ti gozdi razlašeni. Vsled tega se s tem vsakdo javno svari, naj se ne spušča v take korake, kajti s predhodnimi odredbami ministrstva od 25. feb. 1919 št. 11 Sl. Nov., je pač rečeno, da se večji gozdni kompleksi razlašajo in da se podržavijo, nikjer pa ni rečeno, da bi si smeli kmetje sami pravico iskati in brez dovoljenja sekati in drvariti. Če tudi je danes lastništvo veleposestnikov spremenjeno, vendar ostane samolastno poseganje v gozdove tatvina, katera bo z vso strogostjo kaznovana. Vabijo se tudi kmetovalci sploh, da sami čuvajo, da ne zaidejo v graščinske gozde tatovi, kajti če pride do tega, da pridejo gozdi v javno dobro, bo kaj malo gozda ostalo, ako ga bodo poprej brezvestni ljudje izsekavali. Kmetje, kateri potrebujejo kaj lesa za popravila v svojih poslopih in gospodarstvu sploh, naj se obrnejo na dotične oskrbnike oziroma nadzornike in prosijo za les po zmerni ceni. Tatove pa naj se kot škodljivce javnih interesov ovadi.

k Jezesko-republika. Naj izve širša javnost, da prebiva v »republiki« Jezersko na Koroškem 50 beguncev. Deloma so v gostilnah pri Štularju in v Kazini, deloma na kmetijah Roblek, Anko Podošnik, Vernik, Makek, Mlinar itd. Povsod nam gredo na roke ter nas velikodušno podpirajo. — Govorilo se je, da je neki Jezerjan beračil pri lačnih Celovčanih, da bi se tudi Jezersko kot »republika« priklopila k nemški republiki, kar menda ni res. Za gotovo pa vemo, da so lačni Celovčani hoteli posetiti Jezerjane, ker so obvohal, da imajo ti masne vole in dobre blagajne, toda hrabri Srbi so jim načrt prekrizali. Begunec.

k G. Ivan Sprachmann, glasbeni učitelj v Kastvu, se nujno poziva, da se oglasi pri višjem šolskem svetu v Ljubljani.

k Cerkveno odlikovanje. Ob birmovanju v Tržiču je presvetli gospod knezoškof ondotnega g. župnika Jožefa Potokarja imenoval svojim duhovnim svetnikom. Mnogozasluznemu in priljubljenemu novemu svetniku naše najprisrčnejše častitke!

k Mestna uprava belgrajska je izdala naredbo, da se ne sme do nadaljnje odredbe nihče več naseliti v Belgradu, dokler ne dobi uradnega odobrenja. Nadalje govori naredba, da morajo vsled pomankanja stanovanj vsi oni, kateri prebivajo sedaj v Belgradu in kateri so se v Belgrad preselili po avgustu 1915. leta, takoj prositi za dovoljenje nadaljnjega bivanja. Vsi tuji podaniki sovražnih držav pa morajo zapustiti Belgrad in se izseliti v teku 10 dni po objavi te naredbe. Kršilci te naredbe bodo kaznovani po § 326. kaz. zak.

z 1—20 dnevnim zaporom ali denarno kaznijo od 10—150 dinarjev in izgnani od gonskim potom. Vse drugo je razvidno z naredbe, nabite na mestni deski.

k Nekaj o nemški kulturi. Iz zanesljivih virov smo izvedeli: Nemški vojaki, ki so nastanjeni po vaseh in kmetijah na Koroškem, so popolnoma podivjani in osuroveli. V Možici so vdrli v cerkev in pokradli dragocene posode in mašne obleke. Hostije so razmetali po gnoju in jih tepali. Nekateri so si nadeli mašne obleke in brali na kupu gnoja iz mašnih knjig. Po kmetijah okoli Črne so strgali in polomili križe in streljali nanje kakor v tarče. Ljudstvo je razburjeno in razljučeno nad tem groznim početjem in težko čaka osvobodjenja.

k O čekovnem prometu. Marsikdo je še, ki ne ve, kako se pristopi k čekovnemu prometu. To je čisto priprosto! Treba je samo stopiti do prvega poštnege urada in tam zahtevati tiskovilo za pristopno izjavo. Vsak poštni urad jih ima v zalogi in jih mora dati brezplačno strankam na zahtevo. Ta tiskovina se mora potem izpolniti. Obenem s prijavo se naroči tudi tiskovine t. j. čeke in položnice. Čekovni zvezek, ki ima 50 čekov, stane 6 K. V teh 6 K je zaračunana tudi kolkovina, zato ni treba čekov, ki jih izda čekovni urad v Ljubljani, več kolkovati, kakor se morajo drugi čeki ali menjice. Sto položnic stane tudi 6 K. Na pristopni izjavi se naj natančno napiše, koliko čekov in položnic se želi prejeti od čekovnega urada. Izpolnjena pristopna izjava naj se zopet odda poštneemu uradu in s tem je pristop k čekovnemu prometu prijavljen. Sicer se pristopna izjava lahko pošlje naravnost poštneemu čekovnemu uradu v Ljubljani pa je boljše, če se jo odda poštneemu uradu; prihrani se delo delo in stroške za zavitek. Najboljše je, da se obenem s prijavo plača tudi temeljni vlog, ki znaša 100 K ter naročene položnice in čeke. Plača naj se kar s položnico, ki se drži pristopne izjave. Poštni čekovni urad prejme prijavo in jo pregleda. Če je pravilno izpolnjena, obvesti proilca, da e mu je otvoril čekovni račun. Obenem mu pa pošlje tri formularje. Na teh mora lastnik ček. računa poslati ček. uradu podpise onih oseb, ki imajo pravico podpisovati čeke. Čekovni urad namreč primerja vedno podpis na čeku s podpisom, ki ga je poslal latnik ček. računa čekovnemu uradu na teh formularjih. Le, če so podpisi podobni, se izplača ček. Zato je tudi važno pri društvih, kjer ima navadno predsednik ali pa blagajnik pravico, da sme podpisovati čeke, da naznanijo čekovnemu uradu nove podpise če so izvolili novega predsednika ali blagajnika.

Iz Ljubljane.

1 »Tekma«. Opozarjamo ponovno, da se Anton Funtkova drama »Tekma« uprizar v torek, 27. maja, ob 8. uri zvečer v dramskem gledališču. Snov je zajeta iz

livljenja umetnika. »Tekma« hoče pokazati, kako umetnika ubija brezmejna častihlepnost. Neugodna sodba se mu zadira v dušo, toda srd in užaljenost zaklepa v se in potem mu ne razjedo samo duha, nego tudi telo, dokler ne pride neizogibna katastrofa. »Tekma« je tragedija častihlepnosti. Igra se v prid Cankarjevemu spomeniku, zato jo k obilnemu obisku priporočamo najtopleje.

I Sobotni koncert v Unionu. V soboto večer je pela v Unionu skoraj pred prazno dvorano operna pevka gđc. Hana Pirkova-Igorova, na klavirju pa jo je spremljala gđc. Gusta Doubravska. Koncert je bil zanimiv že po svoji prazni dvorani. Danes, ko bojkotiramo v svoji nespameti naše zaslužne umetnike, se pač najde drugih zabav dovolj, če ne drugače, gremo v kino, kjer se ne proizvajajo pesmi naših skladateljev. Gđc. Pirkova je kljub prazni dvorani zapela prav dobro in čudimo se le, da ji naše gledališče c veli sezoni ni dalo nobene vloge in je morala nastopati ko peto kolo. Umetnica je dobila v dar obilo cvetja. Maloštevilno občinstvo ji je bilo iz srca hvaležno. Omeniti je treba samo še, da je bil slovenski del koncerta razmeroma mnogo boljši, ko češki del.

I »Zemlja«. Najboljša igra to ni in ne pelje igralca za seboj tako ko »Moč teme«, mnogo mora položiti igralec sam vanjo in če kaj zamudi, je v škodo igri in njemu. Brez ozira na to, da ima ta igra popoln efekt samo tedaj, če jo igrajo v nemškem narečju, je plaval igra med srednjim in dobrim, tako, da smo bili na ta jubilejni večer v tem pogledu skoraj malo razočarani. So morda malenkosti, bodisi pri režiji, bodisi pri posameznih igralcih, ki bi, odstranjene, povečale uspeh igre. Danilo je bil dober, a se mi je zdel v drugem in deloma v tretjem dejanju boljši ko v prvem dejanju. Če bo vedno tak, ga bomo vedno veselili. Gregorin je bil mestoma zelo dober, a v posameznih odtenkih dušnega boja je zašel v izražanje, ki ga od take trde, apatične grče ne bi pričakovali. Juvanova se je ohranila v igri skozi in skozi v svoji primerni višini in se je zaglobila v vlogo, med tem ko se je Rakarjeva bolj skušala zaglobiti, a je bila ko ljubosumna tekmovalka prav dobra. Vera Danilova mi ni mogla pričarati naravne iluzije klepetulje, dasi je bila po mimiki in postavi prav dobra in ne karikirana. Bratina je ugaljal občinstvu, ker je to mislilo, da vidi v njem karikaturu, česar pa jaz ne bi trdil in zdi se mi, da je moral videti take tipe žive, zato je vlogo igral dobro. Peterček je bil pogumen deček, ki se ne boji odra. Gruntar z Visokega, zdravnik, klapci, mizar, grobar, so srednje vloge, ki so hodile mestoma dobro, a mestoma srednjo pot.

F. B.

I »Cigani« na Ljudskem odru. Slovenci imamo malo burk, da ne rečem, malo dobrih burk, zakaj med dobre burke tudi »Cigane« ne moremo šteti. Snov je taka, da bi se dala iz nje morda napraviti dobra komedija in ne cirkuška igra. Vendar pa je gotovo, da bo ravno radi tega igra vzpela na naših diletatskih odrih vedno in povsodi, posebno, če bo vloga sodnega sluga Brenka v tako dobrih rokah, kot je

bila sinoči in bo znala biti Anica povsodi tako zaljubljena in bo Cvetana igrana vedno s tako živim temperamentom, ko ta večer. Tudi mali sinko je bil fletkan in je pokazal, da mu ne zmanjka sape, ko stopi na gledališke deske. Cigani so dobro ciganili, igralci »Rokovnjačev« so vestno karikirali podeželske odre, sodni nadzornik je bil močnejše igran, ko sodnik in avskultant ter odvetnik, dasi so bili ti tudi dosti dobri. Dvorana je bila dobro zasedena, občinstvo hvaležno.

I »Madame Favart« S to opereto, oziroma komično opero smo bili vendarle bolj zadovoljni ko z raznimi princeskami, ki so šle čez gledališke deske. Igra sama je tu pa tam duhovita, situacija je komična, naroden govor, ki se menjuje s petjem komedijo poživlja. Vendar pa to ni najboljša Offenbachovo delo (Kaj bi pri nas z dobrimi stvarmi!). Igrana je bila komedija še dosti dobro; guverner nam je vgaljal v petju in igri najbolj, v igri sami nam sta vgaljala tudi Mme Favart in Charles ter politični komisar. Postavni major Costignac je imel pristno vojaške manire, za katere mu je bilo občinstvo, ki je bilo ta večer zelo dobro razpoloženo, hvaležno. Pohavalno moramo omenjati režijo, posebno dekoracije v prvem in drugem dejanju. Igralcem so darovali mnogo cvetja.

I Umrl je včeraj vpokojeni ravnatelj »Kmečke posojilnice« v Ljubljani g. Oton Bayr.

I Konji so se splašili na 22. t. m. proti večeru, in sicer na Miklošičevi cesti nekemu Spreitzer Valterju. Odpela se je konje mprna veriga, kar jih je splašilo. Dirjali so v Prešernovo ulico, kjer jih je neki vojak ustavil. Nesreča se ni zgodila nobena, akoravno je bilo v onem času dosti ljudi po ulicah.

I Vodomet v javnem vrtu v Tivoliju so v noči od 22. na 23. t. m. neznani suroveži pokvarili ali razdrli, in sicer s tem, da so odtrgali tam blizu nahajajočo se klop ter isto zagnali na vodomet.

I Požar. 24. maja proti 14. uri so zgorele v Spodnji Šiški za šolo 3 vojaške barake; v eni baraki je stanovala družina Pikelj, kateri je vse imetje zgorelo. Kako je ogenj nastal, še ni dognano.

I Izgubil se je v soboto popoldne mlad pes, ves postrizen, samo glava in rep ne. Kdor ga je našel, naj ga odda proti dobri nagradi na Dunajski cesti št. 23.

I Zagonetna smrt. Marija Modic, šestnica iz Nove vasi pri Blokah, je v noči dne 24. maja proti 24. uri izginila pri jubilejnim mostu v Ljubljani iz dužbe dveh žensk in treh gospodov. Kljub takojšnji intervenciji policijskega stražnika in oddelka rešilne postaje se je posrečilo šele dne 25. maja proti 5. uri zjutraj potegniti mrtvo truplo iz Ljubljane. Prišla je v soboto v Ljubljano in je popivala v neki gostilni in nazadnje v Kavarni Stritar. Imela je okrog 1000 K denarja pri sebi, katerega pa pri vtopljenki niso našli. Policija zasleduje ta zagoneten slučaj z vso vnemo, ker ni izključeno, da se je izvršil roparski umor. Ponovno opozorimo, da je treba previdnosti, s kom se občuje, Ona go-

spoda, katera sta bila v družbi Modiceve, in dosedaj še nista bila zaslišana, pozivljamo tem potom, naj se nemudoma zglasita na policijskem ravnateljstvu II. nadstropje soba št. 17, sicer jih bo privedel stražnik.

Repertoire narodnega gledališča.

Drama.

26. maja, ponedeljek: »Zemlja.« A 57.
27. maja, torek, pripravandisti: »Tekma.« Izven abon.
28. maja, sredo: »Smrt Majke Jugovičev«, znižane cene. Izven abon.
29. maja, četrtek: »Pelikan«. Abonma C 59.

Opera.

26. maja, ponedeljek: Zaprt.
27. maja, torek: »Žongler naše preljube Gospe«. B 58.
28. maja, sredo: »Madame Favart«. B 56.
29. maja, četrtek: »Žongler naše preljube Gospe. Abonma A 58.

Po svetu.

s Svoboden uvoz. Francoska vlada je izdala dekret, po katerem je dovoljen svoboden uvoz za veliko število surovin, kot: volno, semensko olje, dragulje, terpentini, smolo, ogljen, drva, kolofonijo...

s Proslava Ivane d' Arc. V Parizu so na posebno svečan način proslavili Ivano d' Arc. Vse stranke, vsa veroizpovedanja, Francozi iz vseh krajev sveta so bili zastopani. Razpoloženje je bilo najsvečanejše.

s Šale. Gospodična Zora: Čestitaj mi, prijateljica, dr. Sodar me je včeraj zasnuvil in jaz sem ga uslišala. Gospodična Vida: Ah, ti mi lahko tudi čestitaš; dr. Sodar je namreč včeraj tudi mene zasnuvil, a jaz sem mu dala košarico. — Šolski sluga je v pijanosti dal med poukom znamenje, da šola gori. Učitelji in učenci so bežali iz šolskih sob, a čim se je izkazalo, da se je sluga »zmotil«, so se vrnili. V nekem razredu je učitelj opazil, da je en učenec ušel od pouka. Z resnim obrazom je vprašal: »Kje je pa Maček?« »Ta je pa zgorel!« se je oglasil frkolin iz zadnje klopi. — Od dolge in hitre vožnje upehan fijakerski konj je, prišedši na stojišče, nagnil glavo in pustil jezik viseti iz gobca. Mimoidoči stražnik zapazi to in, sluteč, da je izvošček konja močno podil, se ustavi. »Slišite, izvošček, kaj pa to pomeni?« »Ne vem zanesljivo; zdi se mi, da mrha policajev ne more videti.« — »Povejte mi vendar, gospod doktor, kakšen razloček pa je med kolero in kolerino?« »Če ozdravite, ste imeli kolerino, če umrjete, ste pa imeli kolero.« — »Veš, ljuba prijateljica, naš domači zdravnik mi je svetoval, naj grem za dva mesca v toplice, ali jaz mu ne zaupam.« »Svojemu domačemu zdravniku ne zaupaš?« »Seveda ne, saj je vendar moj zet!«

s Boji gosi. Boj enakovrstnih živali je šport, ki ga gojijo tudi takozvani civiliziranci. Boje petelinov prirejajo skoro v vseh južnih deželah, posebno pa radi Angleži, na Španskem so doma bikoborbe itd. Veliko zanimivejši boj kakor petelinji je oni med gosmi, ki ga vidimo še marsikje na Ruskem. Neki slikar nam ga opisuje.

Prišel je s svojim spremljevalcem v majhno hišo, iz veže mu je hreščalo nasproti že divje čebljanje gosi. Posestnik ju je peljal na dvorišče, kjer so za ograjami krmili vsako zase one gosi, ki so bile namenjene za boj, in sicer samo z ovsom. V prostoru, podobnem hlevu, je bila okrogla vzvišina, obdana od ograje desk, tam so se prirejale vaje.

Slikar vpraša, če bi lahko videl kako tako skušnjo; posestnik pravi, da lahko, samo da je to kupčija. »Kdo mi povrne denar, če se razvije skušnja v pravi boj in umori ena gos drugo?«

Slikar založi petdeset rubljev, kmet jih vzame, a samo za slučaj smrti kakenga tekmeča. Petdeset rubljev je cena za še ne popolnoma naučeno gos. Gosi so pa tam veliko večje in močnejše in postanejo skoro take kakor labod.

Posestnik prinese na bojišče dve veliki zgrajeni kletki, v njih pa oba borilca. Ena gos je bila bela kot sneg, druga je imela pa sivo perje. Komaj sta se nasprotnika zagledala, že sta pokazala svojo besnost in željo po boju, šopirila sta prsno perje, peroti so se kar tresle, v ozkem prostoru jih nista mogla popolnoma razprostrti, in nekako čudno sta ječala. Kletki sta bili na malih valjarjih in nekoliko časa so jih vozili semintja do razdalja enega čevlja, dokler ni priklopila njiju jeza do viška. Potem so pa potegnili kletki na prejšnji prostor nazaj, obenem pa dvignili prednji steni. Kakor blisk planeta nasprotnika ven, a ne drug proti drugemu; postavila sta se ravno na nasprotni mesti, tresla se in stegovala, kakor da bi se šele pripravljala za boj. Kakor bodice se je dvigalo prsno perje, oči so žarele, hripavo sta hreščala, dvignila sta se oba naenkrat, obkrožila borišče in zadela sredi njega s tako silo drug na drugega, da sta se opotekla nazaj in padla na tla. A kmalu sta bila spet na nogah in se postavila vsak pred svojo kletko. Trenutek pride, sapo zajameta, potem se pa obkrožujeta v velikih krogih, glava sklonjena k tlom, vrat stegnjen, peroti na široko razprte. Krogi postajajo vedno ožji, glave se dvigajo, peroti se krčijo, dva čevlja sta še oddaljena drug od drugega, tedaj stopi siva gos za korak bližje, stegne vrat in sune s kljunom tako močno v prsa tekmečeva in ugrizne tako zelo, da leti belo perje kar naokoli. Potem umakne glavo. A v istem trenutku se je bila vzravnila bela gos, razprla je peroti na široko in udarila z njimi tako krepko po nasprotniku, da se je ta vidno stresel. A udarec je podžgal samo njegov pogum in spopadla sta se s kljuni. Začel se je divji boj, udarci so si hitro sledili, grizla sta se kar se je dalo, enkrat sta se približala, potem zopet umaknila za par korakov, nato se pa zopet z nova napadla, deset minut je trajalo. Potem sta se pa pritiskala prsi proti prsim, z največjo močjo, stopicala sta z nogami, razprostrte pe-

roti so udarjale z divjo silo, rastel je pravi veter v ozkem prostoru. Glavi sta se gibali, vratova sta se skušala oviti. Po dolgem opotekanju se je posrečilo beli gosi, da je zgrabila sivi vrat, potegnila ga je k sebi, gos samo pa na tla in je hotela izvojevati zmago nad premaganim do konca. Tedaj pa skoči posestnik z ostrim kolom na bojišče, ga zatakne med ovita vratova, se opre nanj in bije s šibo toliko časa po belem zmagovalcu, da popusti nasprotnika in zbeži v svojo kletko. Zaprejo jo takoj. Sivec pa obleži na tleh kakor zadavljen in le počasi pride spet do sape.

Kmet ju preišče. Sivec je bil izgubil veliko perja in je krvavel iz več ran, a nobena ni bila smrtna. Belec je imel samo tisto rano na prsih, kri je tekla še vedno, a tudi ta rana ni bila nevarna.

Slikar pravi: Prizor je bil neizrečeno razburljiv in angleški petelinji boji se ne morejo s tem kar nič primerjati, so primeroma otročje-smešni. Vprašal sem, če gosem ne dajo orožja na noge kakor ga dajo Angleži petelinom; odgovoril je, da je to odveč, ker imajo gosi tako moč v nogah, da lahko nasprotnika zadušijo, če mu stiskajo z nogami prsi. Oborožene noge bi jih ovirale tudi pri kroženju in vzletu in boj bi ne bil tako zanimiv.

s Kako je vzgajala svoje otroke kraljica. Angleška kraljica Viktorija in nje mož princ Vojteh sta svoje otroke vzgajala jako resno. Nekoč je koketirala majhna princesa s častniki kraljeve družine. Svarilni pogledi matere kraljice niso izdali. Naposled je princesa namenoma izpustila robec s kočije. Vsi mladi častniki so skočili, da bi robec pobrali, ali kraljica jim je to prepovedala, pogledala resno svojo hčer, rekoč: »Zdaj stopi z voza pa poberi robec sama.« Princesa se je branila, pa ni vse nič pomagalo. Od sramu je zardela, kakor kuhan rak, zavihala nos in skočila z voza po robec. — Drugič spet je bil pograjen princ Waleški. Bil je z očetom na izprehodu in ni vrnil pozdrava, ko ga je nekdo pozdravil. Toliko da je princ Albert to zapazil, je rekel: »Zdaj pa pojdi, sinko, in pozdravi tega moža, kakor je on pozdravil tebe.« In princ Waleški je popravil svojo napako.

s Dnevnik londonske beračice. Svoj čas je bila v Londonu obsojena na mesec dni zapora 38 letna odgojiteljica Alice Huntova, ki se je živila z beračenjem. O vsem svojem življenju je pisala dnevnik, ki so ga prebrali pred sodnikom in iz katerega je bilo posneti, da je po obširnem načrtu prepotovala vso Angleško in vsepovsod beračila.

s Moška in ženska moda v Parizu. Kakor pri ženskih oblekah gledajo na to, da so kolikor se da nenavadne, tako so moške obleke pod vplivom vojne kolikor mogoče enostavne in udobne. »Liberte« piše, da so moški, ki so se mučili po frontah, izgubili smisel za eleganco in udobnost. Bivši pariški »gigerli« se oblačijo danes zelo preprosto. Mesto fraka nosijo zvečer mnogo bolj demokratični smoking.

s Najdena trupla. Kot poročajo časopisi, so našli na Kavkazu, in sicer na gori Maziuk trupla 115 od boljševikov usmrče-

nih Rusov. Med njimi se nahajajo tudi trupla generala Ruskoga in Ratka Dimitrijeva.

s Dvignjena ladja. Laško vojno ladjo »Leonardo da Vinci«, ki je bila potopljena leta 1916. v Tarantu, so dvignili te dni na površino. Ladjo so privlekli v bližnjo ladjedelnico, da jo popravijo.

Žena.

ž Žena na Finskem. Kakor utegne biti več ali manj znano, imajo žene na Finskem aktivno in pasivno volilno pravico že od leta 1904. sem. V finski zbornici je bila cela vrsta ženskih poslancev, kakor smo že svojčas sporočili. Evo ti, kaj je objavil neki moški tovariš ženskih finskih poslancev v svoji studiji o ženski v politiki. Piše, da izkušnje, ki so jih imeli s politizirajočimi ženami, niso take kakor so se bali. Najprej se je trdilo, da sploh večina žen ne bo hotela o politiki nič slišati. V tem so se udeležile žene volitve v zbornico v razmerju 55—60%, moške pa v razmerju 44—70%. Potem se je kazala bojazn, da bodo žene trumoma glasovale proti možem in da bodo skušale v parlamentu izvitvi možem iz rok vladno in vodstvo. A tudi to se ni zgodilo. Konservativci so se bali, da se bodo žene po svoji impulsivni naturi nagnile k radikalcem, v liberalnem in radikalnem taboru se je pa pričakovalo, da jih bo verstvo potegnilo v krog konservativcev. Ali motili so se ti kakor oni. Pet volitev v zbornico je privedlo to bojazen in prerokovanje ad absurdum. Žene so se nagnile k raznim strankam ravno v tem razmerju kakor moške, nekatere k radikalni, druge k liberalni, ene pa k konservativni struji. Čisto naravno je, da hočejo žene, ko pridejo v zbornico, zastopati predvsem ženske pravice, a se nikjer ne potezajo za večino svojega spola, ampak so zadovoljne, da so sploh v zastopstvu. Dasi so vstopile žene na politično polje šele nedavno, pravi avtor rečene študije, niso njih politične vede nič manjše nego moške. Da, še bolj marljive in bolj vnete so kakor moške — in kar je najbolj čudno — ne govorijo toliko kakor oni . . .

Zakaj cigani nimajo hiš.

Herczeg Ferenc — Nenad Vojvodič.

Za starih dobrih časov, ko so prebivali cigani v krasnih kritih hišah z verandami, je živel kodrast zagorel, belozob ciganski mladenič, ki so mu rekli Bzikavka. Ta cigan je šel nekoč loviti rovk. Ali veste otroci, kako lovi cigan rovk? Z vedrom vode gre na loko in ko najde mišjo luknjo, vlije vanjo vso vodo. Ko je luknja z vrhom polna, se priplazi iz nje vsa premočena rovk in cigan jo z lahkoto pograbi. In tako je tudi Bzikavka napravil. Napolnil je luknjo z vodo, rovk je z jeznim cviljenjem prilezla iz tal, a cigan je bliskoma vrgel čepico nanjo, da bi mu ne ušla.

— Zdaj sem te pa, tetka.

— Pusti me, cigan, saj jaz nisem rovkal! je cvilil tenak glasek izpod če-pice.

Bzikavka je zvedavo mežiknil pod čepico in — kar ostrmel, ko je videl, da res ni rovkal, kar je ujel, ampak, majhen, pičel pedenj visok podzemski človeček. Možiček je imel na sebi rujav kožušek in tako je bil nekaj podoben rovkji.

— Kaj mi daš, če te izpustim?

— Iskrico, svojo lepo hčerko ti dam za ženo in vedro ti napolnim z zlati, je obetal podzemski pritlikavček.

— Velja! je vzkliknil Bzikavka. Pa ogledajmo si torej zlate in hčerko!

Pritlikavček je dlesknil z drobnimi ročicami in glej — v tem trenutku je bilo vedro polno blestečih se zlatov. Človeček je dlesknil drugič in izpod tal je skočila razkošna, krasna smijava deklica, oblečena v rdečo svileno krilo, a tudi njeni lepi lasje so bili kakor ogenj rdeči. Bzikavka je popadel vedro, prijel deklico Iskrico za roko. In žvižgaje samega veselja je šel domov.

Doma je rekel svoji mladi ženski.

— Prešteš bom denar, ti pa naredi ogenj in skuhaj južine.

— Ali imam narediti velik ali majhen ogenj? je vprašala ženica.

— Le velikega naredi, velikega, ker domo danes imeli velik praznik, je povdaril Bzikavka.

Iskrica je razpustila svoje rdeče lase, stresla z glavo in že je švignil iz njih mogočen plamen. Cigan se je tako ustrašil, da je bil namah pri vratih in je tarnaje planil pod milo nebo. V tem se je unela tudi streha in ko bi trenil se je izpremenila vsa hiša v grmado pepela. Ko se je kmalu nato Bzikavka vrnil, je začel grediti po pepelu, da bi poiskal žensko in cekine, ali ne po ženi, ne po cekinih ni bilo ne čuha ne sluha. Nikoli jih ne bom našel...

Cigan Bzikavka si je ves žalosten postavil novo hišo na koncu vasi, potem pa je oprtal star koš in se je napotil k ribniku loviti rib. Ujel je tudi nekaj ribi podobnega, ali ko je segel v koš, se je ljubka riba oglasila in začela govoriti z reglajočim glasom:

— Pusti me, cigan, jaz nisem piščačka. Ko je Bzikavka bolje pogledal, se je prepričal, da je v košu majhna povodna žena z ribjim repkom.

— Kaj mi daš, če te izpustim, je vprašal cigan.

— Dam ti za ženo Valico, svojo lepo hčerko, a poleg tega še poln košek pravih biserjev.

— Biserjev se ne bom branil, je odgovoril Bzikavka, ali tvoji deklici ne zaupam, ali ni na moč ognjevit, ne pali? Moja prva žena toliko, da me ni sežgala!

— Kar se tega tiče, si lahko brez skrbi, moja deklica je prej mrzla, kakor topla, je odgovorila povodna ženica.

— Torej smo se domenili, je vzkliknil cigan. Povodna ženica je švignila z ribjim repkom in ciganov koš je bil poln pravih biserov; potem je švignila dru-

gič in iz ribnika se je prikazala krasna smejava deklica in stopila na breg. Imela je na sebi zeleno svileno krilo in njeni dolgi lasje so bili črni. Bzikavka je oprtal koš in odpeljal deklico domov. Tam je v sodi izrešal bisere na tla in rekel svoji novi ženi:

— Zdaj prestejem bisere, ti mi pa pojdi po vodo.

— Ali ti prinesem dosti ali malo vode?

— Dosti, sem jako žejen, ker sem se pri prvi tako razgrel.

Žena je razvezala svoje temne lase, stresla z glavo, lasje so zavalovili in že je privrela iz njim sumeca studencica. Voda je zantla sobo, Bzikavka se je ustrašil in planil skozi okno na plan. Povodenj se je razina tudi čez dvorišče in da ni cigan naglo ziezal na ograjo pri studencu, bogve kaj bi bilo z njim, vsekako slabo. Sedec na ograji je gledal, kako je voda izpoukopavala in odnesla novo mso. Ko je upadla, je Bzikavka ziezal z ograje zopet don in iskal svojo ženo. Ali kar je našel, je bilo samo mocienje in gramoz, žena in zaklad sta izginila za vselej...

Bzikavka si je postavil poslopje tretje in potem je vrget čez rame svojo vico in se napotil v gozd po ptice gnezda. Prisel je k sumeni bukvi, v koje deblo je videl okroglo luknjo.

to je pa dleskovo gnezdo! se je razvesnil. Segel je oprezno v odprano in začul v njej nekaj zivega. Ko je usto prijel in izvlekel, mu je zazvenela na uho čudna piskajoča govorica.

— Pusti me, cigan, saj jaz nisem pucl! Pa tudi res ni bil pucl, ampak poseben, operjen moziček, prav kakor dlesk.

— Kaj mi daš, če te izpustim? je poizvedoval Bzikavka.

— Dam ti vinarico, svojo lepo hčerko za ženo in vreco ti napolnim samih kakor oren velikih diamantov.

— Tvoji hčeri ne verujem, je rekel cigan, ni-li ognjevit, ne žge li, ali nemara je preveč mrzla in ali ne mrazi?

— Kar se tega tiče, bodi brez skrbi, moja deklica niti ne pali, niti ne mrazi, ga je potolažil pirnati človeček.

— Torej velja!

Operjenec je zamahnil dvakrat s perutnicami in bisaga je bila namah polna diamantov, ki so bili kakor oreh veliki, v zraku pa se je prikazala razkošna, krasna smejava gospodična. Imela je krilo sinje kakor nebo, oči so se ji iskrale kakor dragulji, dolgi lasje so bili plavi in leskeči kakor srebro. Cigan se je silno razveselil nad uspelim dogovorom z operjencem in je odpeljal Viharico domov.

— Zdaj prestejem svoje diamante, ti mi pa posuši mojo obleko

— Kako ti posušim, malo ali močno? ga je z nasmehom vprašala Vi-harica.

— Posušiti je treba kakor gre, ker mi je moja druga žena vse tako zmočila. Mlada nova žena je razvezala in stresla svoje plave lase in v tem trenutku je završala okoli tako strašna

nevihta, da je odnesla celo hišo kakor papirnatega zmaja. In cigana bi bila odnesla, da se ni prijel, ko je bil v zraku, visoke murve na kateri je potem obvisel in mahal z nogami. Z vrh murve je zagledal, kako so se njegovi di-amanti razleteli s pršečim dežjem isker po zraku in izginili, žena pa se je dvignila z valujočimi lasmi kvišku k oblakom. In ni jih več videl, ne žene, ne draguljev...

Cigan Bzikavka se ni potem več ženil, a tudi hiše si ni več zidal. Pravil je, da se ne izplača, če mu hiša ne zgori, izpodkoplje mu jo povodenj ali pa odnese vihar. Drugi cigani so tudi dobili v šoli Bzikavkovi modrost in zato si nikjer ne stavijo pravih hiš, ampak bivajo poletu pod šotori, pozimi pa v zakopanih barakah.

Ze 25 let priljubljeno

DOMAČE SREDSTVO

katero mnogo tisoč družin že dolgo časa uspešno rabi proti glavobolu, boleznim v vratu, vlažnosti, kašlju, sluzavosti in prehlajenju, je Fellerjev

ELSA-FLUID

6 dvojnih ali 2 specialni steklen. 24 K. Proti neredni prebavi, grizi itd. vzemimo Fellerjeve rabarbara

ELSA-KROGLJICE

6 škatlic 12 K. Jedino prave pri lekarnarju Evgenu V. Feller, Stubica, Elsa trg 245 (Hrv. Zag.).

Omot in poštnina se računa posebej najceneje. Kdor naroči več ohenem, prihrani mnogo. II.



Odda se nekaj navadnih

šivank ženski čevlji

iz dobrega sukna in pristnimi podplati, krtače za ribanje, motle, enotna pšenična moka in otrobi. —

Cene se poizvedo pri ALOJZIJU KOCMUR v Ljubljani, Dunajska cesta št. 38. 3228

DRVA meterska in na drobno klana, suha, trda in mehka v vsaki množini. ... **APNO** na cele vagon oddaja po dnevni cenah



F. & A. LJUBLJANA UHER
Pisarna: Šelenburgova ulica št. 4.
Zaloga: Slomškova ulica št. 12.
Telefon: št. 117.

Jaroslav.

Zgodovinski roman.

Ruski spisal J. Šmidt-Melin; preložil Al. Benkovič.

(Dalje.)

Po cesti gredoč je naenkrat od daleč zagledal hišo, kjer so stanovali njegovi prijatelji. Zamislil se je in tiho rekel sam pri sebi: »Ptica ima svoje gnezdo, vsaka zver svoj brlog, samo vojak... grob.«

Na vsak korak se je moral ukloniti novim, brezkončnim mukam in naporom, ki so često žalili njegova čustva. Toda angel tolažbe mu je pomagal prenašati najneznosnejše stvari — spomin na prijatelja, katerega je prepustil blagoslovljeni, srečni bodočnosti. Ako je stal na straži v odlični pustinji, ako je bil primoran bivati v surovi družbi drugih vojakov, vselej se mu je Kurtov obraz vsiljeval v spomin in zdelo se mu je, da šepeta tihe besede hvaležnosti.

A mračna melanholija, hrepenenje po nevarnostih, po smrti, je vendarle dobivala čedalje večjo moč nad nesrečnikom. Pri vsem pa je najvestneje izpolnjeval svoje dolžnosti; tovariši in predstojniki so ga čislali, vezala jih je nanj njega resnost in tiha otožnost. Jaroslav je dokazal, kadar je bilo treba, da ne zna krotiti samo svojega duševnega razpoloženja, ampak da se zna tudi nevarnostim moško postaviti v bran.

V dolgih letih je polk, h kateremu je spadal, v neprestanem izpreminjanju bivališč prehodil skoro celo Rusijo, dokler se ni nazadnje približal dan, ko se je Jaroslavu imela uresničiti vroča želja — pomirjenje z junaškimi deli ali pa slavna smrt.

Ravno je bil prišel s polkom v Tulo, ko jim je bil ukazani pohod v Tiflis, kjer so se imeli združiti z večjo vojsko hrabrega generala Jermolova. Z njo bi se morali obrniti proti Perzijanom, ki so hoteli izkoristiti ob ustoličenju Nikolaja I. v Petrogradu nastale nemire ter na čelu Abbas-Mirze, bojevitiga sina starega perzijskega šaha, vpadli v rusko ozemlje. Pretrgana pogajanja med Rusijo in Perzijo so bila vzrok, da je general Jermolov, gubernator gruzinski, prosil ojačenja, ki je v nepretrganih pohodih hitelo v gruzinsko glavno mesto.

Bil je poleten dan, žareč v največji svoji krasoti, ko se je pred očmi ruskih čet pojavilo mesto Tiflis s čistim, modrim nebom in vso krasoto juga. Čarobni pogled na mesto, slikovito razprostirajoče se, in na veleslavni Kavkaz tudi v mislih neolikanih vojakov ni mogel ostati brez globokega učinka. Vriskajoč in pojoč so šli skozi mestna vrata, da si odpočijejo od mučnih dnevnih pohodov.

A kratek počitek so imeli upehani vojaki, kajti že tretji dan so pozvali bobni in trobente na pohod. Medtem ko se razlegali glasovi trobent ter širili vojakom prsi, se je Kavkaz dvigal v zrak ožarjen od jarkih solčnih žarkov, kakor bi bil tudi on pripravljen na boj zoper sovražnike Rusije in bi hotel navdušenje vdih-

niti vojakom, navdušenje, kakršnega je zmožen samo ruski vojak.

Vojski je stopil na čelo namesto Jermolova že takrat slavnoznani general Paškjevič. Njegov pojav je pomenil toliko kot zmago. Ni torej čudo, da si je hrabra armada pod njegovim vodstvom priborila nevenljive laborije na pohodu proti Perziji.

Dne 22. februarja leta 1828. je bilo razglašeno s streljanjem iz topov, da je končano neprijateljstvo »med državama, ki bosta večno trajali«, med Perzijo in Rusijo.

Vsled tega dogovora je moral perzijski šah odstopiti ozemlje erivansko na obeh straneh reke Arakut in ozemlje natišasansko. Od 18 milijonov rubljev je bil eden izročen vojskovodji, šest pa jih je bilo razdeljeno med zmagovito armado. Car Nikolaj je sijajno poplačal junaške čine.

A vojna je zahtevala velikih žrtev; tudi na ruski strani je bila izguba znatna.

Toda Jaroslavova vroča želja se ni izpolnila; ni spadal med tiste, ki so padli v boju in o katerih je rekel Puškin, da so »posvečeni«. Vendar je kazalo takoj v prvem spopadu s sovražnikom, v katerem je naš junak pokazal ravno tako mirno in hladnokrvno, kakor svojejavnno hrabrost, da se bliža zanj ura oproščenja; bil je tako hudo z mečem ranjen v glavo, da so ga morali v nezvesti nesti z bojišča. A njegoma močna narava je premagala rane. Po zavzetju Erivana — in to je v Parkjevičev venec vpletlo najlepši cvet zmagoslavja (dobil je častni priimek Erivanski) — so ubogim ranjenim vojakom lepo stregli po bolnicah. Med te je spadal tudi Jaroslav, ki je šele ozdravel, ko je bila ruska vojska že zapustila Erivan, pustivši tam močno posadko.

Ta čas je prišel v Teheran novi ruski poslanik Gribojedov in Jaroslav mu je bil z neznatnim številom vojakov poslan kot telesna straža. Z lahko umljivo nevoljo je Jaroslav nastopil pot v Teheran. Namesto da bi šel za trobentami in bobni, se je čutil obsojenega za enakomerno, neprijetno straženje enega samega moža, ki je po njegovem mnenju spadal med one malo olikane veterane, katere so v tistih časih dostikrat pošiljali na taka mesta.

Jaroslav seveda ni mogel slutiti, da je tisti čas, ko je kot priprost vojak opravljal svojo službo ali med neolikanimi tovariši prežehal cele ure, imela novejša literatura njegove domovine poleg Krilova in Puškina v Gribojedovu enega najodličnejših sotrudnikov in da so ga rojaki kot pesnika visoko čislali in tako slavili, da je vsak olikan Rus na pamet znal vsaj glavna mesta njegovih veseloiger — polje, na katerem je bil nedosegljiv.

Misel, katero si je ustvaril Jaroslav o vnanji postavi poslanikovi, se nikakor ni ujemala z resnico. O tem se je v svoje pomirjenje prepričal, ko je bil drugi dan

po prihodu v Teheran predstavljen Gribojedovu.

Gribojedov je bil visok, lep, komaj štirideset let star mož, katerega plemenito obličje, visoko čelo in temne, duhapolne oči so bile v popolnem soglasju z njega lahko, oglašeno govorico.

Ko si je ogledoval mali zbor, ki mu je bil pridružen, mu je oko obstalo ob nenavadnem pojavu Jaroslava. Neprisiljeno vedenje mladega vojaka ni kazalo navadnega Rusa; tužni, a vendar sveži pogled, fine roke, krasno, visoko čelo, na njem brazgotina zadnje rane, vse to ni pričalo o možu iz prostega naroda.

Poslaniku ni bilo treba biti tisti poznavalec ljudi, kakor je bil, da bi takoj ne spoznal, da spada Jaroslav med tiste nesrečnike, katerih življenje je postalo žrtva neizprosni zakonov domovine.

Stopil je k Jaroslavu ter mu mirno potrkal na ramo. »Perzijski handžar, mladi mož,« mu je rekel, »je imel nemilo srečanje z vašim čelom, kakor se vidi. Redkokdaj sem videl brazgotino, ki bi pričala o tako hudem udarcu sovražnikovem.«

»Za to, milostivi gospod, sem bil odmenjen,« je smehljaje se odgovoril Jaroslav, »da bi z roko ne mogel delati junaških činov. Ko bi ne bil izgubil zavesti, bi bil imel še dosti časa, da bi bil z enim samim udarcem sovražniku odsekal desnico.«

»Hraber bojevnik ste,« je nadaljeval Gribojedov, »in mladi ste ter, kakor kaže, po rodu in vzgoji bolj navajeni, bratiti se z Muzami, nego biti se s Perzijani in me ne stražiti.«

»Za to zadnje se imam zahvaliti samo usodi,« je odgovoril Jaroslav klanjaje se, »kajti v Teheran nisem prišel iz lastne volje ter si izvolil to stališče. A mislim, da mi bo javeljne dana priložnost, v resnici žrtvovati se za varnost Vaše Jasnosti.«

»Človek nikdar ne ve naprej, kaj ga še čaka,« je rekel poslanik. »A naj nam bodočnost prinese karkoli, zlo ali dobro, jaz upam, da bomo vsi brez omahovanja storili svojo dolžnost ter se krepko držali v nevarnosti brez ozira na razlike, kajti lastna volja ali pa sila nas je privedla na ta kraj.«

Za hip se je zamislil in utihnil, čez njegov prej veseli obraz pa je legla temna senca. Nato je globoko vzdihnil in njegov presunljivi pogled se je zopet tako bistro uprl v Jaroslava, da je ta zardel.

(Dalje.)

V 4% državnem posojilu je denar najbolj varno naložen!

izdajatelj konsorcij »Večernega lista«.

Odgovorni urednik Viktor Cenčič.

Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.